

Raadsplein besluitvormend

Datum 30 oktober 2017

onderwerp	Omgevingsvisie, deel 1
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Santing - Nijland, Jeanette (2723)
medeopstellers	Engbers, Saskia (2426) Greveling, Janneke (2135) Pruim, Irene Snel, Henk (2636)
afdeling	Project Ontwikkeling
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Omgevingsvisie, deel 1 Bijlage: Omgevingsvisie deel 1 - 11 juli 2017 Bijlage: Omgevingsvisie deel 1 - publieksversie - 11 juli 2017 Bijlage: Natuur Platform Zwolle- brief Omgevingsvisie “Mijn Zwolle van Morgen 2030” deel 1 Bijlage: Korte terugblik debatronde 16-10-2017- Omgevingsvisie, deel 1

Voorgesteld besluit raad

1. In te stemmen met de omgevingsvisie, *Mijn Zwolle van morgen 2030, deel 1: Kernopgaven en ambities*, met de volgende topambities :
  1. Zwolle versterkt en benut het menselijk kapitaal van de stad;
  2. Zwolle behoudt en versterkt haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten;
  3. Zwolle versterkt haar stedelijkheid, wordt nationaal en internationaal aantrekkelijker en bestendigt zo haar (economische) toppositie als regio;
  4. Zwolle is in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal;
  5. Zwolle nodigt uit om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen.
1. De topambities als uitgangspunt te nemen voor het vervolgproces naar de omgevingsvisie, deel 2;
2. In te stemmen met de in het document opgenomen overgangsregeling, waarin de verhouding tussen Mijn Zwolle van morgen 2030, deel 1 enerzijds en het Structuurplan 2020 en Vechtcorridor Noord anderzijds tot uitdrukking komt.

Beslisnota voor de raad

Datum 11 juli 2017

Openbaar

Onderwerp Omgevingsvisie, deel 1
Versienummer

Portefeuillehouder E.W. Anker
Informant Irene Pruijm
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OWA
Telefoon 06-21560351
Email I.Pruim@zwolle.nl

Bijlagen 1. Omgevingsvisie, deel 1
2. Publiekssamenvatting Omgevingsvisie, deel 1

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met de omgevingsvisie, *Mijn Zwolle van morgen 2030, deel 1: Kernopgaven en ambities*, met de volgende topambities :
  - a) Zwolle versterkt en benut het menselijk kapitaal van de stad;
  - b) Zwolle behoudt en versterkt haar ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten;
  - c) Zwolle versterkt haar stedelijkheid, wordt nationaal en internationaal aantrekkelijker en bestendigt zo haar (economische) toppositie als regio;
  - d) Zwolle is in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal;
  - e) Zwolle nodigt uit om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen.
2. De topambities als uitgangspunt te nemen voor het vervolgproces naar de omgevingsvisie, deel 2;
3. In te stemmen met de in het document opgenomen overgangsregeling, waarin de verhouding tussen Mijn Zwolle van morgen 2030, deel 1 enerzijds en het Structuurplan 2020 en Vechtcorridor Noord anderzijds tot uitdrukking komt.

Datum 11 juli 2017

Inleiding

De omgevingsvisie is een toekomstvisie die wordt vastgesteld door de gemeenteraad met strategische keuzes voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. De omgevingsvisie gaat over thema's als cultureel erfgoed, energie, mobiliteit, landbouw, landschap, ruimtelijke ordening, gezondheid, milieu, veiligheid en natuur en water. De omgevingsvisie is één van de nieuwe instrumenten van de aankomende Omgevingswet en geeft richting aan de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.

Het opstellen van een omgevingsvisie vraagt om een nieuw en innovatief proces. Cocreatie met bewoners, ondernemers en belangenorganisaties speelt daarbij een belangrijke rol. De omgevingsvisie zet ook in om verschillende sectorale beleidsvisies terug te brengen tot één visie voor de fysieke leefomgeving. Integraal werken is daarbij het sleutelwoord.

Een eerste stap in het opstellen van een Zwolse omgevingsvisie was een plan van aanpak voor het proces. U heeft van het plan van aanpak op 24 oktober 2016 kennis genomen en voor het proces de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- *De visie bevat de leidende ambities en kernopgaven voor Zwolle 2030*
- *De visie wordt samen met de stad gemaakt*
- *De omgevingsvisie 1.0 volgt het implementatie-pad en de uitwerking van de Omgevingswet*
- *Het proces om te komen tot de omgevingsvisie 1.0 wordt gekenmerkt door een gefaseerde aanpak, en halfjaarlijks herijkt.*
- *Het tijdpad is er op gericht dat in het najaar van 2017 de omgevingsvisie 1.0 met de leidende ambities en kernopgaven voor de stad wordt vastgesteld.*

De Omgevingsvisie, deel 1, ligt hierbij ter besluitvorming voor. Met een raadsinformatienota heeft u begin 2017 kennis genomen van een eerste concept omgevingsvisie deel 1 met daarin opgenomen strategische kernopgaven en ambities. Ook heeft u kennis genomen van de actualisatie van het opgestelde plan van aanpak. Het concept is in het voorjaar van 2017 verder uitgewerkt tot een definitief product. Waardevolle gesprekken met diverse stakeholders en stadsmakers hebben geleid tot een aanvulling en aanscherping van de omgevingsvisie, deel 1.

Beoogd effect

Vaststellen van een Omgevingsvisie, deel 1 met strategische kernopgaven en vijf topambities die richting geven aan de koers voor de ontwikkeling van een toekomstbestendig Zwolle. Daarnaast een uitnodigende en verbindende Omgevingsvisie, deel 1 die door partners en stadsmakers wordt gedragen.

Argumenten

Vaststellen omgevingsvisie deel 1

1.1 De omgevingsvisie deel 1 zet met de kernopgaven en ambities de te volgen koers uit voor een toekomstbestendige fysieke leefomgeving-

De dynamiek van de wereld om ons heen, de initiatieven van mensen, investeerders en ondernemers, hebben impact op de ontwikkeling van Zwolle als centrumstad in de regio. Om richting te geven aan ontwikkelingen is het van belang de strategische kernopgaven en ambities voor Zwolle te bepalen en

Datum 11 juli 2017

daarmee de strategische koers voor de stad mede vorm te geven. Dat geeft focus voor beslissingen en richting en kaders voor investeerders.

1.2 De omgevingsvisie deel 1 vormt de basis voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie.

Het feit dat we spreken over deel 1 houdt in dat we er nog niet zijn. De kernopgaven en ambities gaan we ruimtelijk vertalen. Waar deel 1 vooral de 'wat-vraag' voor de stad beantwoordt, gaat deel 2 in de uitwerking van de 'wat, waar en hoe-vraag'. Keuzes op gebieds- en locatieniveau komen in deel 2 aan bod.

1.3 De omgevingsvisie deel 1 is een belangrijk kader voor de andere instrumenten uit de Omgevingswet.

De omgevingsvisie (deel 1) vormt het fundament van het instrumentarium voor beleid en regelgeving gericht op de fysieke regelgeving. Op basis van dat fundament worden andere instrumenten – waaronder het omgevingsplan – en de gemeentelijke organisatie ingericht. Een omgevingsvisie bindt alleen de gemeenteraad. Het omgevingsplan is juridisch bindend voor een ieder.

1.4 De gemeente is wettelijk verplicht een omgevingsvisie op te stellen.

Naast deze inhoudelijke en strategische belangen, is de omgevingsvisie een wettelijk verplicht instrument binnen de nieuwe Omgevingswet. De wet treedt naar verwachting in 2019 in werking. Het opstellen van de Zwolse omgevingsvisie volgt het implementatie-pad en de uitwerking van de Omgevingswet.

1.5 De omgevingsvisie deel 1 speelt in op trends en ontwikkelingen.

De 'wereld verandert snel'. Omdat veranderingen snel gaan is het essentieel om hier adequaat mee om te gaan en hiermee rekening te houden bij de omgevingsvisie. Het opstellen van een visie is voor een groot deel ook het op een goede wijze inspringen of omgaan met verwachte trends en ontwikkelingen die op ons afkomen. Hieronder staan de belangrijkste trends en ontwikkelingen die op de gemeente Zwolle afkomen kort vermeld (voor een volledig overzicht zie hoofdstuk 2):

- Demografie: De bevolking van Zwolle groeit tot circa 136.000 inwoners in 2030 en 140.000 inwoners in 2040. Ook het aantal huishoudens neemt toe van 57.276 in 2016 tot 64.741 in 2040;
- Digitalisering en technologische ontwikkelingen veranderen de fysieke leefomgeving;
- Een zelforganiserende samenleving, dat leidt tot nieuwe verhoudingen tussen burger en overheid;
- Een veranderende economie;
- Een toekomst gericht op energieneutraliteit en een duurzame samenleving;
- Een veranderend klimaat.

Vaststellen topambities

1.6 De kernopgaven en ambities geven richting en focus aan een toekomstbestendig Zwolle.

In hoofdstuk 1 van de omgevingsvisie, deel 1 staan de missie voor de stad, de waarden voor ontwikkeling van de stad, de strategische kernopgaven en de topambities centraal. Vanuit het besef van een beloftevolle toekomst is als missie voor de omgevingsvisie geformuleerd. *'Mensen maken de stad, de stad is zo ingericht dat jij er, in vrijheid en veiligheid, die dingen kunt doen die voor jou belangrijk zijn. We gebruiken de groei om de stad te vernieuwen, te verbeteren, completer en gevarieerder te maken. Toekomstbestendigheid zien we als een kans om onze innovatieve kracht te*

Datum 11 juli 2017

versterken. Het doorademt ons denken, plannen en doen. Het is de opgave Zwolle continu aan te passen aan veranderende maatschappelijke vragen en ruimtelijke uitdagingen. Het perspectief van Zwolle is groei en beweging. Zwolle durft 'groot' te zijn en laat zich met haar sterke economie en stad van kwaliteiten landelijk zien. Als kernwaarden zijn de waarden positioneren, verbinden, vernieuwen, ontplooiën en beschermen geformuleerd.

De topambities die op basis van de geformuleerde missie voor de stad, kernwaarden en strategische kernopgaven en met daarbij horende ambities en richtingen zijn geformuleerd zijn:

- a) Zwolle versterkt en benut het menselijk kapitaal van de stad;
- b) Zwolle behoudt en versterkt haar ruimtelijke cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten;
- c) Zwolle versterkt haar stedelijkheid, wordt nationaal en internationaal aantrekkelijker en bestendigt zo haar (economische) toppositie als regio;
- d) Zwolle is in 2015 klimaatbestendig en energieneutraal;
- e) Zwolle nodigt uit om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen.

1.6a) Versterken en benutten van het menselijk kapitaal is een topambitie omdat de mensen in de stad de stad maken. Het gaat om mensen die in Zwolle wonen, werken of de stad gebruiken. Het menselijk kapitaal is de drager van de stad. Zwolle geeft je de mogelijkheid om jezelf te ontplooiën en daarmee van toegevoegde waarde te zijn voor de stad. De stad Zwolle is de plek waar mensen elkaar graag ontmoeten, waar wat te beleven valt en waar je je verbonden voelt met de mensen om je heen, met de stad en met de rest van Nederland. We creëren een stedelijk ecosysteem met optimale fysieke en sociale verbindingen zodat de stad maximaal als netwerk fungeert.

1.6b) Behoud en versterken van ruimtelijke, cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten is een topambitie omdat de fysieke leefomgeving in de stad ons fundament is. De stad Zwolle en haar natuurlijke omgeving is van grote kwaliteit, die we willen behouden en versterken. De historisch gelaagde en waardevolle stad en landschappelijke omgeving zorgt voor een sterke identiteit en een gezamenlijke trots.

1.6c) Versterken van stedelijkheid, het aantrekkelijker worden van de stad en bestendiging van de (economische) toppositie als regio is een topambitie omdat we willen dat Zwolle als levendige, bruisende stad uitnodigt en zo is ingericht dat overheid, ondernemen, onderwijs en onderzoek in het stedelijke en regionale netwerk kan innoveren en excelleren. In samenspraak met de regio presenteert Zwolle zich als centrumstad met kwaliteit en een uitstekende bereikbaarheid. In 2030 is het grotere centrumgebied een vanzelfsprekendheid en in uitstraling en omvang passend bij de centrale rol die Zwolle in de regio heeft. Voor nieuwe bebouwing geldt dat eerst wordt gezocht naar binnenstedelijke locaties. Het gaat erom de groei van de stad maximaal te benutten om de stad van binnenuit te vernieuwen. Dit geldt niet alleen voor woningen, maar voor alle nieuw toe te voegen functies in de stad.

1.6d) Zwolle in 2050 klimaatbestendig en energieneutraal is een topambitie omdat het veranderende klimaat en de eindigheid van niet-hernieuwbare energie vraagt om een stevige ambitie voor klimaatbestendigheid en energieneutraliteit. We verzilveren de kansen die klimaatbestendigheid en energieneutraliteit bieden en dragen daarmee bij aan de kwaliteit van de stad.

1.6e) Uitnodigen om samen te werken aan vitale, solidaire, gezonde en duurzame stadsdelen is een topambitie omdat we willen dat iedereen in Zwolle comfortabel, veilig en duurzaam kan leven, wonen

Datum 11 juli 2017

en werken. We creëren ruimte die nodig is om de mensen en de stad te laten groeien; om te versnellen en te bezinnen. We bieden maatwerk op alle niveaus: op het niveau van de stad, stadsdelen, wijken en buurten en hebben aandacht voor onderlinge verbinding tussen de gebieden.

Op pagina 9 van de omgevingsvisie, deel 1 zijn de topambities illustratief verwerkt tot één schematische weergave. De topambities versterken elkaar in verbinding. De onderliggende strategische kernopgaven en ambities zijn nader beschreven in hoofdstuk 3 van de omgevingsvisie, deel 1. Ze liggen in lijn met keuzes die door u zijn gemaakt in het kader van de PPN.

Status omgevingsvisie, deel 1

1.7 Om de verhouding tussen de omgevingsvisie, deel 1, het Structuurplan 2020, de structuurvisie Vechtcorridor Noord en omgevingsvisie, deel 1 te duiden is een overgangsregeling opgenomen.

Om regionale economische en demografische groei op te vangen is de verwachting dat het aantal ontwikkelingen en initiatieven voor de fysieke leefomgeving toeneemt. Ontwikkelingen en veranderingen moeten opgevangen en verbonden worden met opgaven die de gemeente kent op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en behoud en ontwikkelen van ruimtelijke kwaliteiten (o.a. landschap, cultuurhistorie en ecologie).

In paragraaf 4.2 van de omgevingsvisie, deel 1 wordt beschreven wat de vaststelling van de omgevingsvisie, deel 1 betekent voor het bestaansrecht van het Structuurplan 2020 uit 2008 en structuurvisie Vechtcorridor Noord. Deel 1 is immers 'slechts' een document op hoofdlijnen, waarin, met aandacht voor de strategische opgaven, de verschillende ambities op integrale wijze worden samengebracht. Het document geeft op hoofdlijnen richting aan de toekomstige ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en wordt in omgevingsvisie, deel 2 nader uitgewerkt met keuzes op locatie- en gebiedsniveau.

Dat betekent dat het Structuurplan 2020 en de structuurvisie Vechtcorridor Noord hun status als structuurvisie, zoals bedoeld onder de huidige Wet ruimtelijke ordening, behouden. Deze documenten vervallen met vaststelling van de volledige omgevingsvisie (deel 2). Voorgesteld wordt in te stemmen met de in het document opgenomen overgangsregeling waarin is aangegeven hoe de verschillende documenten zich tot elkaar verhouden. Zo is in deze overgangsregeling onder meer opgenomen om, in de aanloop naar de vaststelling van omgevingsvisie, deel 2 de hoofdlijnen van omgevingsvisie, deel 1 te beschouwen als richtinggevend voor nieuwe initiatieven die niet passen binnen bestaande bestemmingsplannen. Dit om te bereiken dat nieuwe initiatieven aansluiten bij de gewenste ontwikkeling van de stad. In de overgangsregeling, zoals in paragraaf 4.2 beschreven, komt ook aan de orde wanneer sprake is van een nieuw initiatief en hoe met reeds lopende initiatieven moet worden omgegaan.

Risico's

Aan de randvoorwaarden voor het gereed komen van omgevingsvisie, deel 1 is voldaan. Met het gereed komen van omgevingsvisie, deel 1 zijn de risico's niet meer van toepassing.

Datum 11 juli 2017

Financiën

In het kader van de begroting zijn financiële middelen beschikbaar gesteld voor de omgevingsvisie, deel 1. Bij de PPN zijn voor 2018 financiële middelen beschikbaar gesteld voor de omgevingsvisie, deel 2. De provincie Overijssel draagt, vanuit het programma 'Eigentijds bestuur' een deel van de kosten voor het ontwikkelen van een procesontwerp voor de cocreatie met de stad voor Omgevingsvisie, deel 2. Dit met als doel dat ook andere gemeenten in Overijssel hiervan leren.

Communicatie

Voor een verslag van de communicatie met de stad kan worden verwezen naar paragraaf 1.4 van de omgevingsvisie, deel 1. We continueren het gesprek met de stad in het vervolg naar de omgevingsvisie, deel 2 om te bereiken dat de toekomstvisie vóór de stad een visie is van de mensen in de stad.

De belangrijkste onderwerpen van de omgevingsvisie, deel 1 zijn opgenomen in een-samenvatting. De samenvatting wordt na vaststelling opgenomen op de website www.zwolle.nl/omgevingsvisie. Een link naar de samenvatting wordt opgenomen op de app van de gemeente Zwolle.

Vervolg

In omgevingsvisie, deel 1 staan de strategische kernopgaven en ambities voor de stad beschreven. Omgevingsvisie, deel 2 richt zich op de verdere uitwerking van ontwikkelrichtingen en kwaliteiten van gebieden en locaties in Zwolle. Hoofdstuk 4 van omgevingsvisie, deel 1 beschrijft het vervolgproces in hoofdlijnen.

De planning voorziet in besluitvorming door het college over het concept in het najaar van 2018.

Daarna volgt inspraak (zes weken) en definitieve besluitvorming door de raad.

In een plan van aanpak voor omgevingsvisie, deel 2, onderdeel van het programmaplan voor de invoering van de Omgevingswet, werken we de vervolgstappen voor de totstandkoming van deel 2 nader uit. Over het programmaplan informeren we u na de zomer 2017.

Volledigheidshalve merken we op dat met de vaststelling van de omgevingsvisie het document geen statisch document zal zijn. De visie wordt frequent, naar verwachting tenminste één keer per twee jaren, geactualiseerd. Zo blijft de omgevingsvisie een levend document.

Op dinsdagavond 3 oktober a.s. organiseren we voor u een inspiratiebijeenkomst over de omgevingsvisie.

Tot slot kan nog aan u worden gemeld dat de Zwolse omgevingsvisie één van de pilots is in het pilottraject 'Omgevingsvisies 2017-2018'. In dit traject ondersteunen experts en ervaringsdeskundigen overheden en initiatiefnemers bij het opstellen van een omgevingsvisie. Het traject vindt plaats in opdracht van het Rijk, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen. Het traject bestaat uit expertmeetings, een coachingstraject en een tweetal landelijke omgevingsdagen. Leervragen die door ons Zwolle in het kader van de pilot zijn ingebracht zijn het regionale schaalniveau van strategische kernopgaven (o.a. mobiliteit en energie) en de onderlinge verhouding tussen de verschillende instrumenten van de Omgevingswet en de wijze waarop hieraan invulling kan worden gegeven. Meer informatie hierover treft u via de volgende website:

<https://ruimtevolk.nl/projecten/pilots-omgevingsvisie-2017-2018/>

voorstel

Zwolle

Datum 11 juli 2017

Openbaarheid

Deze beslisnota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

besluit

Zwolle

Jaargang 2017
Kenmerk 37456
Onderwerp Omgevingsvisie, deel 1

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 11-07-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 30 oktober 2017,

de voorzitter,

de griffier,